

***ОСНОВНІ ВИДИ
ПОМИЛОК, ЩО
МОЖУТЬ
ТРАПЛЯТИСЯ В
ПИСЬМОВИХ
РОБОТАХ***

ЗМІСТОВІ ПОМИЛКИ

- Фактичні помилки – Ф
- Логічні помилки - Л

- 1. Вживання зайвих відомостей — Ф
- 2. Недостатнє висвітлення фактів, подій — Ф
- 3. Перекручення факту — Ф; вчинків людей та інше — Ф
- 4. Непослідовний виклад думок — Л
- 5. Відсутність плавного викладу — Л
- 6. Не проводиться основна думка — Л
- 7. Несумісність понять (серед *людей* було багато дітей — серед *дорослих...*) — Л
- 8. Протилежність суджень (Сонце не може світити ласкаво і в той же час немилосердно. — ... *й ласкаво, і немилосердно*) — Л
- 9. Абсурдність висловлювання (*Вила завірюха, листя осипало землю й траву.*) — Л
- 10. Невдале цитування (не відповідає цитата висновку, — допущена помилка, занадто об'ємна або не підтверджує правильність висловленої думки...) — Л
- 11. Невдало зроблено узагальнення, висновки — Л
- 12. Не простежується розвиток думки від початку до кінця — Л
- 13. Неспіврозмірність частин тексту — Л

ЛЕКСИЧНІ ПОМИЛКИ - Л

- ▣ **1. Буденність і одноманітність ужитих у тексті слів через незнання або невміння користуватися синонімами** (Учні старанно готуються до уроків. У післяурочний час учні готувалися до вечорниць.)
- ▣ **2. Уживання слова у невластивому йому значенні** (З цього тексту треба вилучити такі міста. Ветеран отримав вітальну адресу).
- ▣ **3. Порухення лексичного сполучення слів** (Телевізійний завод (екран, столик) — телевізорний завод .... а телевізійний журнал (фільм, апаратура, оператор).
- ▣ **4. Наявність в одному реченні спільнокореневих слів** (Учні завели розмову про мову. Кімнату освітило яскраве світло.)
- ▣ **5. Дублювання змісту у двох словах** (Письменник підготував свою автобіографію. Старий ветеран зустрівся з, молодими юнаками.)
- ▣ **6. Наявність у тексті слів, які не властиві описуваній епосі** (Кавалеристи й козаки відважно билися з ворогом, Пузир не хотів підвищувати зарплату.)
- ▣ **7. Використання не властивих українській літературній мові слів** (Ніякої страшності немає. Виступаючий нещадно критикував міщанськість.)
- ▣ **8. Уживання слів іншої мови** (найчастіше російської) (Учень прочитав любий вірш. Гості прийшли на слідуючий день. На дошці розміщена наглядність).

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ - Г

Помилки у вживанні:

- **1. Закінчень під час відмінювання чол. та жіп. імен по батькові** (*Андрієвич — ... йович; Петрівної — ... — и; клич, відмінок: Інна Сергіївно — Інно С ...*).
- **2. Займенників** (Марійка зустріла сестричку. *Вона* засоромилася. Треба: Марійка зустріла сестричку і засоромилася).
- **4. Ступенів порівняння прикметників** (*Найбільш дотепнішим...* Треба: найдотепнішим або найбільш дотепним: *самий відомий* — найбільш відомий; брат вище мене... вищий за (від) мене, або вищий, ніж я).
- **5. Дієслів** (вид і час одної й тої ж форми: *жовтіло* пшеничне поле, сонячні промені *блищать*. — ... блищали).
- **6. Дієприкметників** (*похилившіся* постаті — похилені).
- **7. Дієприкметникового звороту** (...Вода, *кипляча*, в посуді,... — що кипить...).
- **8. Дієприслівник** (*Закинув* голову, хлопчики любуються птахами не *відривая* від них очей. — Закинувши ... не відриваючи ...).
- **9. Дієприслівникового звороту** (*Прочитав роман*, образ головного героя залишиться в моїй пам'яті на довгі роки. Треба так: Прочитавши роман, я надовго, запам'ятаю образ головного героя).
- **10. Прислівників** (спочатку фільму вже й кінець зрозумілий — з початку...; став запитання, вдумуйся в значення, розрізняй: глянув убік (куди?) — напрям (присл.), ударили у бік (куди? у що?) — конкретний предмет (ім. + прийм.).
- **11. Прийменників:** Учитель поставив хлопчика в приклад — ...за приклад. Гімнастика є дуже корисною, *від неї* людина робиться сильною. — ...завдяки їй... (*Завдяки* несерйозному ставленню... — через несерйозне ставлення).
- **12. Сполучників** (Вони навіть не помітили, як у дверях стояв вчитель. ...що ...).
- **13. Часток** (Не жар, не холод його не лякали. — ... ні..., ні...).

ПОРУШЕННЯ:

- ❑ **14. В узгодженні (в роді, числі, відмінку):** *Кулі були різних кольорів: червоний, синій, жовтий. — ... червоного, синього...).*
- ❑ **15. Керуванні (Не треба ігнорувати цією думкою *н»... цю думку. У нашому місті є пам'ятник Шевченка — ... Шевченкові.).**
- ❑ **16. Порядку слів (Він приблизно знаходився в кілометрах 30 від міста. — Він знаходився приблизно кілометрах в 30 від міста.)**
- ❑ **17. Будові речення (пропущено важливе слово для змісту: В'ячеслав абияк прибив дошку і побіг у волейбол.).**
- ❑ **18. Поручено межу речення. (Мисливець поклав рушницю, прив'язав собаку. І пішов до звіра.).**
- ❑ **19. Синтаксичних конструкціях. (Коли я читала цю книгу, де сміялася, де плакала. — Коли я читала цю книгу, то і сміялася, і плакала.)**

СТИЛІСТИЧНІ - С

1. Повторення без потреби тих самих слів або спільнокореневих.
2. Використання плеоназмів — словосполучень, у яких лексичне значення слів збігається, тому одне з них — зайве (Переможцю подарували пам'ятний сувенір).
3. Стилiстично недоцiльне використання тавтологiй (У повiдомленнi виступаючого повiдомлялося. Письменник у творi вiдтворив батальнi сцени.).
4. Невмотивоване вживання розмовних слiв, жаргонiзмiв, дiалектизмiв, слiв-паразитiв, мовних штампiв («червоною ниткою проходить...», «не можна не вказати...»).
5. Наявнiсть у тексті одноманiтних синтаксичних конструкцiй (Чудовий куточок природи. Прогуляйся понад берегом, заглиблюйся в лiс, плавай у Днiпрi. — Чудовий куточок природи, можеш прогулятися понад берегом, заглибитися в лiс, а при бажаннi — поплавати в Днiпрi.).
6. Недоцiльне використання пишномовних висловiв, штучних красотей, порожнiх фраз (Високошановнi гостi, батьки, дорогi ледi й джентльмени, дорогесенькi дiточки!).
7. Зайва для певної теми емоцiйнiсть, патетика, гiперболiзацiя, персонiфiкацiя; немотивоване використання вигукiв (Батько щоранку крокує на роботу (йде); Столяр передав школярам свiй прекрасний досвiд (епiтет); Життя Горпини у панi стало таким самим, як смерть (порiвняння); Карпенко-Карий дотепно використав куркуля Калитку у п'есi «Сто тисяч» (метонiмiя); Якби Микола Джеря не втiк вiд пана, вiн би перевернув свiт (гiпербола); О! Мого брата звати Дмитро.). Створення надуманих метафор, невідомих порiвнянь, епiтетiв, нагромадження їх у невеликому тексті.
8. Стилiстично немотивоване використання книжної лексики, iншомовних слiв (Вiн умiє розповiдати цiкавi бувальщини. — Вiн майстер... Конструювати (свiдчити); концентрувати (зосереджувати); адекватний (рiвнозначний); анулювати (скасувати)).
9. Невиправдане поєднання елементiв рiзних стилiв (Викладач, працюючи у гмирьовцi, Пiдготував обґрунтування про своє нове наукове дослідження. Виконавши почесне завдання, любенько про це довiв своєму опоненту.).
10. Вживання поряд в одному висловлюваннi однакових за звуковим складом слiв або їх частин (Промовець про проблеми дiтей зазначив...; На наше прохання...; За задумом автора...).
11. Недоречне використання мовних засобiв одного функцiонального стилю в тексті iншого 12. Надуживання канцеляризмами, термiнами у художнiх та публiцистичних висловлюваннях.
13. Невдале використання засобiв органiзацiї тексту.
14. Одноманiтнiсть початкiв речення i абзацiв.

ОРФОГРАФІЧНІ - /

- Неправильно написане слово з тою чи іншою буквеною чи небуквеною орфограмою.

ПУНКТУАЦІЙНІ - V

- Неправильно розставлено розділові знаки.

ПОМИЛОК МАЄМО ПЕРЕДБАЧИТИ, ЩО ВВАЖАЄМО ЗА ОДНУ

- Дві негрубі помилки
- Повторювані орфографічні помилки в одному слові або в спільнокореневих
- Перші три однотипні помилки на одне правило
- Більше п'яти поправок

